

V. PETRUS ALBERTUS VAN DER PARRA, LIBRECHT HOOREMAN, JEREMIAS VAN RIEMSDIJK, JAN SCHREUDER, HUIJBERT WILLEM VAN BAZEL, REYNIER DE KLERK, WILLEM HENDRIK VAN OSSENBERG, MICHIEL ROMP EN MAURITS THEODORUS HILGERS, BATAVIA 31 DECEMBER 1762.
VOC 3031 (Kol. Arch. 2923), fol. 775-1330.

([fol. 775] Het Enkhuizer schip de Immagonda nam als voorzeiler de vorige brief van 20 oktober 1762 mee. De zeven schepen van de eerste retourvloot vertrokken 5 november en kwamen 13 dagen daarna in volle zee. De Welgelegen kwam binnen met de brief van Heren XVII van 25 maart 1762. Deze wordt onder Batavia beantwoord. [fol. 776] De Velsen voor de kamer van Amsterdam en de Nieuw Nieuwerkerk voor die van Zeeland zijn gereed om als tweede retourvloot te vertrekken. In het voorjaar volgt het gebruikelijke naschip.

AMBON

[fol. 777] De Gustaaf Willem voerde uit Ambon 127.664 lb kruidnagels aan, waaronder 70.252 lb van het voorafgaande jaar. Aangezien de nieuwe oogst slechts 57.412 lb bedraagt, is de huidige voorraad beperkt. Via Java's Oostkust zijn daarheen gezonden de Zuyderburg en de bark Leervis met rijst, koopwaren, contanten en andere benodigdheden om naar Batavia kruidnagels mee terug te nemen, waarvan de inlandse hoofden de komende oogst op 575³⁶²/₅₅₀ bahar, ofwel 316.612 lb, berekenen, in de hoop dat die in de komende jaren steeds groter zal worden. Sinds het afgelopen jaar is het aantal bomen met 1199 verminderd. Om ervoor te zorgen dat er steeds 550.000 bomen zijn, moet het bevel uit 1755 gehandhaaft blijven. Een aantal van 500.000 [fol. 778] zou voor de benodigde hoeveelheid specerijen voldoende zijn, maar de 50.000 dienen om een karige oogst op te vangen. Om krapte te voorkomen moeten dode bomen tijdig door jonge worden vervangen. Om diverse redenen kon de gouverneur de hongitocht niet zelf leiden, maar opperkoopman Pieter van Jongstal maakte deze op de gewone tijd. De kantoren zijn in orde bevonden, maar de sagobossen op Luhu zijn de laatste jaren zo intensief benut dat ze een rusttijd van twee jaar behoeven om de jonge bomen des te beter te laten groeien. Dit is onvermijdelijk en daarom goedgekeurd, maar de sagobossen mogen in het vervolg niet meer zo uitgebuit worden. Het is goed [fol. 779] dat koopman en hoofd te Hila, Johan Emans, voorlopig beval uitsluitend volwassen bomen te verkopen, of te kappen en belangstellenden bij voorkeur naar de buitenbossen op Pulau Tikus te verwijzen. In het vervolg moet de gouverneur zelf de hongitocht maken en als dat beslist onmogelijk is, twee gecommiteerden uit de raad en niet één. De uitroeiing van illegale kruidnagelbomen op Hoamoal, Cerams noordkust en Buru is geschied en er zijn volgens de rapporten 108 echte vruchtdragende, 1777 halfwassen en jonge, en 919 wilde bomen, ook tjinke outang genoemd, vernietigd. Bovendien zijn er 402 vruchtdragende en 329 halfwassen en jonge nootmuskaatbomen uitgeroeid. Het bestuur van Ambon is geschreven dat men verwacht, dat de uitroeiing precies en voortvarend wordt uitgevoerd en ook de jonge specerijbomen, zoals nu gebeurde, in het vervolg vernietigd worden. [fol. 780] Tevens is de opdracht van Heren XVII om alle kruidnagel- en nootmuskaatbomen buiten de toegestane plaatsen, ook als ze van mindere kwaliteit zijn, te vernietigen, doorgegeven. Vooral bij de huidige omstandigheden moet smokkel van specerijen belet worden en mogen er geen kora-kora kronen van kruidnagels worden gemaakt, waarvan het vervoer op boete van rsd 1000 wordt verboden. Gekonfijte kruidnagels mogen slechts worden gemaakt, voor zover de Compagnie ze nodig heeft. De peperverbouw op Buru bloeit welig, maar de inlanders doen het met weinig inzet en ijver. Ze hebben er weinig vertrouwen in dat het anders gaat dan met de koffieverbouw, die eerst is gestimuleerd en toen weer is afgekeurd. Maar het hoofd op Buru moet [fol. 781] bevolen worden om geen middel voor de peperverbouw